

พลวัตทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว

Socio – cultural dynamics in political aspect in Laos national inspiration songs

นิศานาจ โสภาพล¹ / สมชาย ลำดวน²
Nisanart Sopapol / Somchai Lamduan

^{1,2} สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Program in Cultural Science, Faculty of Cultural Science, Mahasarakham University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมในเพลงสร้างชาติลาว การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการรวบรวมและศึกษาเพลงลาว ศึกษาประวัติศาสตร์ลาว วิเคราะห์การขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ (Structural-functional Theory) ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงสร้างชาติมีเนื้อหาการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองของเพลงสร้างชาติลาว จำนวนทั้ง 27 เพลง อันเกี่ยวกับเหตุการณ์การต่อสู้จากการรุกรานของศัตรูทั้งฝรั่งเศส อเมริกา และการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองและสังคม จากระบอบประชาธิปไตยมาเป็นระบอบประชาธิปไตยประชาชนหรือแบบสังคมนิยม ภายใต้การนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เนื้อหาเพลงยังมีลักษณะปลุกใจให้ลุกขึ้นมาต่อสู้ เกิดความรักและสามัคคีสร้างชาติดังคำขวัญว่า สันติภาพ เอกราช ประชาธิปไตย เอกภาพ วัฒนาถาวร ส่งผลให้ประเทศมีความสงบสุข เจริญรุ่งเรือง จากเพลงสร้างชาติลาว จำนวนทั้ง 27 เพลง ผู้วิจัยได้เลือกมายกตัวอย่าง จำนวน 6 เพลง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองอย่างชัดเจนได้แก่ เพลงป่าไม้สดชื่น เพลงแดนแห่งอิสระ เพลงฮักเมืองลาว สายใจลาว-เวียด เพลงเมืองลาวใหม่มันเย็น และเพลงสามัคคี 3 ชาตินอินโดจีน พบว่าเนื้อหาของบทเพลงแสดงออกถึงความรักชาติ การปลุกจิตสำนึกความสามัคคีของคนลาวทั้งชาติให้รักบ้านเกิดเมืองนอน รักเชื้อเผ่าพันธุ์ และความมองอาจลุกขึ้นมาต่อสู้กับภัยความเป็นเอกราช เสรีภาพ ขับไล่พวกศัตรูที่รุกราน

คำสำคัญ: สังคมวัฒนธรรม, การเมือง, การปกครอง, ลาว, เพลงสร้างชาติ

Abstract

This research article aimed to study the socio cultural dynamic in Laos national inspiration songs. The qualitative research was adopted to gather and study about Laos songs, Laos history and to analyze socio cultural dynamic found in the songs using descriptive analysis based on structural-functional theory. The result of the study showed that there were 27 songs that have lyrics related

to socio cultural dynamic showing situation of fighting of Laos against the invasion of French and American, the transition of politic and social from democratic into citizenship democratic or socialism by Lao People's Revolutionary Party. Moreover, the songs was about cheering the people to have love and unity and to build the nation as in the slogan "Peace, Independence, Democratic, Unity and Permanent" resulting the peace and prosperity of the nation. The researcher selected 6 out of 27 songs that showed obvious contents related to socio cultural in politic aspect including Pamai Sotchuen (Fresh Forest), Daen Itsara (Independent Land), Hak Mueang Lao (Love Laos), Sai-chai Lao- Viet (Laos -Vietnam Relationship), Lao Mai Man Yuen (Permanent New Laos), and Samakkhee Sam Chat Indo-chin (Three Indo-china Nation Unity). It was found that the lyrics of the songs presented about nation loving, love nation cheering, own race loving and bravado to reestablish its sovereignty, freedom, fighting against the invasion of the enemies.

Keywords: Socio-cultural, political aspect, Laos, inspiration songs

บทนำ

ความเป็นชาติลาวหรือวัฒนธรรมของชาวลาว ยังสะท้อนผ่านประเพณีต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาอย่างช้านาน นอกเหนือจากประเพณีแล้วยังมีเพลงที่ถือเป็นศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอดส่งมาถึงลูกหลาน เพลงยังมีบทบาทสำคัญมายาวนานครั้งสมัยประวัติศาสตร์เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจของคนในชาติ เพลงยังเป็นภาพสะท้อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองแต่ละยุคสมัยได้อย่างดี ประเทศลาวเป็นประเทศหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของจักรวรรดิผู้รุกราน ประชาชนลาวได้ลุกขึ้นมาต่อสู้การรุกรานของต่างชาติเพื่อปกป้องรักษาประเทศ

ชาติ (บัวแก้ว จะเถินสังสี, 2536: 5) ได้กล่าวว่าการต่อสู้อันองอาจ เพื่อภารกิจปลดปล่อยชาตินั้น พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้ยึดมั่นตามแนวทางการเมือง ภาพการต่อสู้ทางการเมือง วัฒนธรรม และสังคม สิ่งสำคัญ พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้นำเรื่องสั้น นวนิยาย บทกวี บทเพลง และบทขับลำต่างๆ เพื่อเป็นการปลุกระดมประชาชนให้รับรู้และเข้าใจถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตสังคมลาวสมัยนั้น ซึ่งแสดงออกจากความคิดเห็นของเจ้าสุพานวง ท่านได้ให้ความสำคัญของวรรณคดีและหน้าที่ของนักเขียนนักแต่งเพลงว่า แนวทางของศิลปกรรมปฏิวัติต้องมีลักษณะชาติ ลักษณะพรรค และลักษณะประชาชน ส่วนหน้าที่ของนักแต่งเพลงต้องมีน้ำใจปฏิวัติรักประชาชน มีความโกรธมาก มีอุดมการณ์อันยอดเยี่ยม (ปอแสงคำ วาดาลา และคณะ, 2009: 596-600) ที่ปรากฏในบทเพลงให้เห็นเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างชัดเจน

เพลงหรือบทเพลงถือเป็นการบันทึกการเปลี่ยนแปลงจากยุคสู่ยุคและเห็นเรื่องราวจากสังคม วัฒนธรรมของลาว เพลงลาวเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนความเป็นชาติลาวในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี (บุญทะนง ชมไชพน, 2553: 58-66) ได้แบ่งเพลงลาว ออกเป็น 3 ยุค ได้แก่ ยุคกำเนิด ยุคปลดปล่อย และยุคเปิดกว้าง โดยเฉพาะเพลงลาวยุคกำเนิด ถือว่าเป็นยุคที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบทเพลงต่อการสร้างชาติของชาวลาว เนื่องจากเป็นยุคที่ลาวอยู่ภายใต้อาณานิคมของประเทศฝรั่งเศส หรือ ช่วง คริสต์ทศวรรษ 1940 ซึ่งเป็นช่วงที่นักแต่งเพลงลาวถูกผ่อนปรนให้สามารถแต่งเพลงชาติและเพลงปลุกจิตสำนึกความรักชาติได้ เนื่องจากเป็นช่วงฝรั่งเศสเตรียมสงครามต้านญี่ปุ่น ขณะที่เพลงลาวในยุคปลดปล่อยเป็นช่วงที่ชนชาติลาวเป็นอิสระจากการปกครองของประเทศตะวันตกจะมีลักษณะเป็นเพลงปฏิวัติ ชนชาติลาวอยู่ในกระแสของความรักชาติอย่างเข้มข้น มีแนวคิดการต่อสู้ และกระแสการรวมจิตใจเป็นหนึ่งเดียวของคนในชาติ ดังนั้นเพลงปฏิวัติจึงได้รับความนิยมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ยุคของการต่อสู้จนกระทั่งประเทศชาติได้รับอิสระ นอกจากนั้นยังพบเหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในเนื้อหาเพลงสร้างชาติลาว สิ่งสำคัญคือ ภาษา ภาษายังมีบทบาทความสำคัญอย่างยิ่งต่อคนในชาติ เพราะภาษามีอิทธิพลในการรักษาความเป็นชาติ ภาษาทำ

หน้าที่สื่อความหมาย แสดงอารมณ์ และยังทำหน้าที่ในการช่วยบันทึกความจริงที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ของชนชาติลาวได้อย่างดี สามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งให้เกิดความรักและหวงแหนประเทศชาติของตน

จากความเป็นมาของเพลงสร้างชาติลาวดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงเนื้อเพลงที่เกี่ยวข้องกับพลวัตทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครอง ซึ่งสะท้อนการสร้างชาติลาวในแต่ละยุคสมัยที่น่าสนใจศึกษาอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการขับเคลื่อนหรือพลวัตเชิงการเมืองการปกครองในบทเพลงสร้างชาติลาวอย่างลึกซึ้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะบทเพลงสร้างชาติลาวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว จำนวน 27 เพลง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รวบรวมเพลงลาว
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ลาว
3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง
4. วิเคราะห์การขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว โดยใช้ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ (Structural-functional Theory)
5. สรุปผลและอภิปรายผล
6. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว

นิยามศัพท์เฉพาะ

พลวัต หมายถึง การขับเคลื่อนและการปรับเปลี่ยน

สังคมวัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำรงชีวิตของชุมชน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองให้แก่สังคมโดยยึดแนวทางการปกครอง

การเมืองการปกครอง หมายถึง กฎ กติกาของสังคมในการบริหารกิจการบ้านเมืองเพื่อให้เกิดความสุขความเจริญ

เพลงสร้างชาติลาว หมายถึง เพลงที่มีเนื้อหาส่งเสริมความสุขความเจริญให้แก่สังคม

ผลการวิจัย

ในการศึกษาการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว จากการวิเคราะห์เพลงสร้างชาติลาวที่มีเนื้อหาการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครอง พบเพลงจำนวน 27 เพลง ได้แก่ เพลงชีวิตใหม่ เพลงเมืองลาวใหม่ มั่นยืน เพลงสายใจลาว-เวียด เพลงชมเขยชัยชนะน้ำบาก เพลงพบกันในสันติภาพ เพลงแดนอิสระ เพลงดวงจำปา เพลงป่าไม้สดชื่น เพลงเมืองลาวใหม่ มั่นยืน เพลงมิตรภาพลาว-ไทย เพลงสามัคคี 3 ชาติ อินดูจิ้น เพลงฮักเมืองลาว เพลงบ่อลิมเวียงจันทน์ เพลงอยากให้โลกนี้มีแต่ฮอยยัม เพลงเวียงจันทน์ขวัญใจ เพลงเวียงไซเมืองงาม เพลงทะหาพันทะ เพลงอาลัยรัก เพลงสวรรค์บ้านเฮา เพลงจดจำ บุญคุณพรรค เพลงแม่หญิงลาวก้าวหน้าขึ้น เพลงสาวเชียงขวางทั้งงามทั้งเก่ง เพลงดาวล้อมเดือน เพลงเผ่าลาวเอย เพลงเสียงแคนลาว เพลงไตคำล้าพัน เพลงสาวเชียงขวางทั้งงามทั้งเก่ง จากเพลงดังกล่าว ได้นำมาแยกตัวอย่างในบทความนี้ จำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลงป่าไม้สดชื่น เพลงแดนแห่งอิสระ เพลงฮักเมืองลาว เพลงสายใจลาว-เวียด เพลงเมืองลาวใหม่ มั่นยืน และเพลงสามัคคี 3 ชาติอินดูจิ้น ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองอย่างชัดเจน กล่าวคือเนื้อหาของ

บทเพลงยังแสดงออกถึงความรักชาติ และรื้อฟื้นปณิธาน เพลงสร้างชาติได้ปลุกความสามัคคีของคนลาวทั้งชาติ ให้รักบ้านเกิดเมืองนอน รักเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ และความองอาจลุกขึ้นมาต่อสู้กับความเป็นเอกราช เสรีภาพ ขับไล่พวกศัตรูที่รุกราน จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า มีพลวัตทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองในบทเพลงสร้างชาติลาว จากตัวอย่างเพลงดังนี้

ตัวอย่าง

เบิกบานสดใสงามวิไลโอ้ป่าไม้เมืองลาว
 ชูช่อแตกหน่อออกจาว
 เตี้ยวนี่เมืองลาวสิ้นศึกสงคราม
 ควันมีตระเบิดนาปาน
 จะบ่เผาผลาญเจ้าอีกต่อไป
 ย้อนมีการนำส่งใส
 ย้อนมีการนำส่งใส
 ภูผाप่าไม้จึงเขียวสดงาม
 เจ้าจะเป็นระนาดปีแคน
 เสบฟ้อนลาวแพนแอ่นอ่อนฟ้อนรำ
 ชมเขย ชมเขย ชัยชนะ
 สันติภาพคืนมาพวงพญาท้าวดาวได้เปลี่ยนสี....
 (เพลงป่าไม้สดชื่น)

ในเนื้อหาของเพลงป่าไม้สดชื่น แต่งโดย ส.สีเมืองซอง ได้แสดงถึงความยินดีของประชาชนลาว เปรียบกับต้นไม้ในป่าก็แตกหน่อผลิบานมีแต่ความสดชื่น สวยงาม การได้ชัยชนะของชนชาติลาวที่ผ่านพ้นเหตุการณ์สงคราม และการต่อสู้ที่ยาวนาน สะท้อนให้เห็นการต่อสู้ของประชาชนลาวกับอเมริกา เครื่องบินรบของอเมริกาได้ทิ้งระเบิด ทำลายพี่น้องประชาชนลาว ต้องเสียชีวิตจำนวนมาก ส่งผลต่อการขับเคลื่อนและปรับเปลี่ยนทางการเมืองการปกครองของลาว เนื้อเพลงนี้ยังได้ขับร้องเพื่อปลุกใจให้พี่น้องลาวมีพลังร่วมต่อสู้เอาชนะอเมริกา จนประชาชนลาวได้รับความสงบสุข ร่วมเย็น เพลงป่าไม้สดชื่น ผู้แต่งได้นำเหตุการณ์จริงมาแต่งเพลงให้เห็นถึงเหตุที่ใจกับเหตุการณ์ในยุคสังคมนิยมหัวเลี้ยวหัวต่อ ดังที่ (สุนทร โปธิสาร, 2558 : 564-570) กล่าวถึงเหตุการณ์

การต่อสู้ของลาวกับสหรัฐอเมริกา เกิดการทิ้งระเบิดของเครื่องบินอเมริกา ทำให้ป่าไม้ถูกเผาไหม้ทำลายจำนวนมาก คนลาวเกิดความรู้สึกหดหู่ใจในเหตุการณ์นี้ จนในที่สุดการต่อสู้ที่ได้รับชัยชนะเปรียบเหมือนต้นไม้ที่มีความสดชื่น ลมพัดกิ่งไม้ คื่นสันติภาพและคืนความความสงบเย็นให้กับประชาชนพี่น้องลาวและประเทศชาติ

ตัวอย่าง

“แผ่นดินถิ่นลาว	ประเทศของลาว
ประชาชนลาว	สร้างมาหลายปี
อุดมและยังมี	เป็นสง่าราศี
มีภูเขาและป่าไม้	สวยสดงดงามออนซอน
นี้เป็นบ่อน	เลี้ยงชีพชาวลาว
ชาวลาวฮักเมืองลาว	เปรียบดั่งแก้วในตา”

(เพลงฮักเมืองลาว)

เพลงฮักเมืองลาว แต่งโดย สีชนะ สีสาน ได้กล่าวถึงความรักชาติบ้านเกิดเมืองนอน เพลงฮักเมืองลาว ยังได้กล่าวถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ในมาตุภูมิของชาติ จึง “เปรียบดั่งแก้วในตา” เปรียบความรักชาติบ้านเมืองของตนเหมือนนัยน์ตา ดวงตา ที่มีความสำคัญมาก และได้สะท้อนให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนการเมืองการปกครองภายใต้การนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว และประชาชนลาวปลุกให้ลุกขึ้นต่อสู้ศัตรูไม่ยอมให้ชาติอื่นเข้ามาทำลายได้ รักษาชาติไว้ให้มีความเป็นเอกราช และเอกภาพ ให้เคียงคู่กับปวงชนลาว

ตัวอย่าง

....ชนชาติทั้งมวล	มีสิดเสลี
ฮ่วมสามัคคี	เป็นพี่น้องเดียว
ต่อสู้เด็ดเดี่ยว	สร้างชีวิตใหม่
เมกมีดผ่านไป	สิดเสลีเข้ามาแทนที่
ดินแดนแห่งนี้	สุดที่ล้ำค่า
เลือดนักกลบ	ได้ทาแดงทั่วแห่งหน
เสียสละสู้ชน	ผาบแพ้วไพลี
เขตปลดปล่อยนี้	จะฮักสาสักสี
แผ่ลัดสะหมี	ไปทั่วแผ่นดินลาว

(เพลง แดนแห่งอิสระ)

จากเนื้อเพลงแดนแห่งอิสระหรือเพลงแดนแห่งอิสระหละ แต่งโดย สีสะนะ สีसान ได้เล่าถึงเรื่องราวของชนชาติลาว พี่น้องชาวลาวร่วมกันต่อสู้ด้วยความสามัคคีเพื่อสร้างชีวิตใหม่ ฝ่าฟันความทุกข์จากการสู้รบจนได้รับชัยชนะ ดินแดนแห่งนี้ สุดที่ล้ำค่า ในเนื้อเพลงคือ เขตปลดปล่อยเป็นที่ตั้งของฐานปฏิวัติ เรียกว่า เขตแนวลาวยอิสระ เป็นเขตที่ประชาชนลาวมีสิทธิเสรีภาพ มีความรักความสามัคคี ร่วมกันต่อสู้อย่างเด็ดเดี่ยว เขตปลดปล่อยจึงเป็นดินแดนที่มีค่าที่นักรบปฏิวัติลาวได้ต่อสู้เสียสละเลือดเนื้อเพื่อรักษาศักดิ์ศรี และให้แผ่รัศมีชัยชนะไปทั่วแผ่นดินลาว สะท้อนให้เห็นเหตุการณ์การต่อสู้ของประชาชน นักรบของลาว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองของชาติลาวครั้งใหญ่ที่ทำให้มีความเกิดความสงบสุข มีชีวิตใหม่ในประเทศชาติของตน

ตัวอย่าง

....สองชาดลาว-เวียดนาม ฮ่วมดับสุน...สัดตุตัวเดียว
เสียงเพื่อนไซโย พดสะหนั้น...พวกเขาสะหลองไซ
โอ...งามแท้เด สายใจลาว-เวียดนาม
ดั่งดวงจำปา และบัวหลวงพวมบานขึ้น
เปียบอ้ายน้อง เปิดฮ่วมท้องพ่อแม่เดียวกัน
ฮักแพงกัน เป็นตายด้วยกัน
ฮักด้วยกัน และทุกด้วยกัน
สายใจ ลาว-เวียดนาม

(เพลงสายใจลาว-เวียด)

เพลงสายใจลาว-เวียด แต่งโดย หุมพัน รัตตะนะวง เนื้อหาได้กล่าวถึงการต่อสู้กับศัตรู ทั้งประเทศลาวกับเวียดนามร่วมแรงร่วมใจต่อสู้จนได้รับชัยชนะ การต่อสู้ด้วยความรักและสามัคคี ความสัมพันธ์พี่น้องของลาวกับเวียดนาม ได้เปรียบความสัมพันธ์เวียดนาม เหมือนดวงตา และแขนขา ดั่งเนื้อหาดอนนี้ว่า.....เปียบสองหน่วยตา สองแขนขา คนผู้เดียว ลาว-เวียดนามเพื่อนแพง พวมจับปิ่นยีนอยู่เคียงกัน เพื่อนอยู่เบื้องนั้น เขา...อยู่เบื้องนี้ ประเทศลาวเปรียบดั่งดอกจำปา เวียดนามเปรียบดั่งดอกบัวหลวง ที่เต็มไปด้วยความสวยงาม เบ่งบาน เปรียบดั่งพี่น้องท้องเดียวกัน รักกัน เป็นตายแทนกัน ร่วมทุกข์และสุขด้วยกัน นอกจากนี้เพลงสายใจลาว-

เวียดได้ใช้ประกอบการเดินบาสโลบ ในงานแต่งงานหรืองานดองของคนลาว ถือเป็นการเล่นองความสามัคคีของมิตรภาพระหว่างลาว-เวียดนาม ซึ่งแสดงออกถึงความเบิกบาน ม่วนซื่น หวนคิดถึง และรำลึก ทั้งเกิดความความซาบซึ้ง เกิดความสมัคสมานสามัคคี มีความสุขเมื่อได้ฟังเพลงสายใจลาว-เวียด จากเนื้อเพลงสะท้อนให้เห็นการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองของชาติลาว โดยเฉพาะด้านการเมืองมีความเกี่ยวพันกันระหว่างลาวและเวียดนามที่ร่วมกันทำสงครามกู้ชาติมายาว การร่วมต่อสู้ของชาติลาวและเวียดนาม ความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการร่วมรบเพื่อเรียกร้องเอกราชจากฝรั่งเศสในช่วงระหว่างปี ค.ศ 1945-1975 (ดารารัตน์ เมตตาริกานน, 2557 : 24) กล่าวถึงความสัมพันธ์ลาว-เวียดนามช่วงก่อน ค.ศ.1975 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากสายสัมพันธ์ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามมีมายาวนาน หากแต่ทั้งสองชาติมีประวัติศาสตร์ร่วมกันอันเป็นผลมาจากการตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ทำให้ประวัติศาสตร์ของชาติลาว-เวียดนามต้องมาเกี่ยวพันกันและปรากฏในเนื้อเพลงสายใจลาว-เวียด ปัจจุบันเวียดนามยังสนับสนุนและช่วยเหลือชาติลาวให้มีการพัฒนาและเกิดความเจริญมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง

ปฏิวัติส่องแสงแจ่มส่องทั่วเมืองลาว
ชาวลาวเขาเข้มแข็งทั้งกายใจ
เดินก้าวขึ้นไปตามทางใหญ่ไพศาล
โอ....ชาตลาว คนลาว ทั่วแดนด้าว แสนสุขซึ้งใจ
ชาตลาวได้เกิดใหม่ บ้านเมืองเขาพ้นภัย
จะก้าวไปสู่วัฒนาถาวร ประเทศสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว มิ่งขวัญของชนชาตลาว
จงมันยีน จงมันยีนเรื่อย ๆ ไป
อำนาจใหม่ ประชาชนปฏิวัติลาว

(เพลงเมืองลาวใหม่มันยีน)

เพลงเมืองลาวใหม่มันยืน แต่งโดยบัวเงิน ชาพวง ผู้แต่งได้ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิวัติสังคมในประเทศลาว เกิดจากความเข้มแข็งทั้งกายและใจที่พี่น้องร่วมใจกันสร้างชาติลาวให้เกิดเปลี่ยนแปลงทั้งวิถีชีวิตของคนลาวให้เกิดความสุขใจ บ้านเมืองเกิดความความเจริญ ประชาชนมีชีวิตใหม่ มีระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตยจะนำไปสู่สังคมที่มีความเจริญยั่งยืน วัฒนาถาวร โดยการนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ทำให้ประเทศชาติพ้นภัย เจริญรุ่งเรืองต่อไป จากเนื้อหาเพลงส่งผลต่อการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมทั้งด้านความเป็นอยู่ของคนลาว การเมืองการปกครอง ซึ่งเหตุการณ์สำคัญของการเปลี่ยนแปลงการเมืองปกครองและสังคมในลาว (อ้างแล้ว, 2558: 618) ได้กล่าวว่าในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1975 ที่ประชุมใหญ่ได้ปิดลงด้วยผลสำเร็จอันสง่างาม ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความยินดี อย่างเต็มอกเต็มใจของปวงชนลาวทั้งชาติและประชาชนทั้งประเทศพี่น้องและประเทศเพื่อนมิตรทั่วโลก เหตุการณ์ประวัติศาสตร์นั้นเป็นเครื่องหมายแห่งการสิ้นสุดลงอย่างมีความชัยและสมบูรณ์ของการปฏิวัติชาติ ประชาธิปไตยในประเทศลาว และได้เปิดระยะขยายตัวใหม่ให้มีความรุ่งเรืองสดใสที่สุดในประวัติศาสตร์ของชาติลาว และเป็นช่วงที่ประชาชนบรรดาเผ่าลาว เป็นเจ้าของประเทศชาติ เป็นเจ้าของชะตากรรมของตนอย่างแท้จริง และก้าวขึ้นสู่เส้นทางอันสว่างไสวของลัทธิสังคมนิยม ภายใต้การนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวอย่างภาคภูมิใจ

ตัวอย่าง

ลาวเวียดนามกัมพูชาสามชาติเฮา
ฮ่วมมือกันเข้าได้ฮ่วมธงปฏิวัติ
เพื่อก้าวจัดอเมริกาและพวกหมาพาลชายชาติ
ให้อเมริกา
สามชาติเวียด ลาว ขะแม พวกมันเขนฆ่าเผาหลาย
เลือดไหลนองลงแม่น้ำโขงอย่างข้าวอร่า
ลูกขึ้นแก้มแก้มให้ประชาสามชาติเฮานี้
เฮาสามัคคีเฮาพร้อมกันตีเพื่อ ชาติปลดปล่อย
เถิงชาติเฮาน้อย สู้บ่ถอยจนได้รับชัย
เวียด ลาว ขะแม เฮาเอยจงฮีบมาสามัคคีให้แน่น
เพื่อล้างแค้นโจรอเมริกาให้ดับสูญ.....

.....เฮาพร้อมกันตีขับไล่มันหนึ่จากอินดูจีน
สามถิ่นดินนี้ ให้ได้มือฮีบไทย
มาไวไว ไวไวพวกเฮาก้าวขึ้นไป
นำธงชัยให้แน่น บ่หวาดแค้นต่อสิ่งใดเพื่อชิงชัย
(เพลงสามัคคี 3 ชาติอินโดจีน)

จากเพลงสามัคคี 3 ชาติอินโดจีน เนื้อร้องโดยปะเส็ด สีซานน ได้เสนอเนื้อหาเพลงเกี่ยวกับการร่วมกันต่อสู้ขับไล่ฝรั่งเศส และอเมริกา ทั้งลาวเวียดนาม และกัมพูชา ลาวได้ปลุกระดมให้ประชาชนลาว เวียดนาม และกัมพูชา ร่วมใจกันสามัคคีต่อสู้ขับไล่ศัตรู จนได้รับชัยชนะ การต่อสู้ในครั้งนั้นเกิดจากการเจ็บแค้นที่มีต่ออเมริกาที่เข่นฆ่าคน การร่วมมือกัน เพื่อต้องการปลดปล่อยประเทศจากการปกครองของอเมริกา ซึ่งเกิดเหตุการณ์ในยุคสังคมนิยมหัวเลี้ยวหัวต่อ (อ้างแล้ว, 2558 : 587) ได้กล่าวว่า ประชาชนสามชาติอินโดจีนได้ร่วมกันสร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่ในการโจมตีขับไล่พวกล่าเมืองขึ้นฝรั่งเศสให้ปราศัย ความสามัคคีต่อสู้ระหว่างประชาชนสามชาติอินโดจีน เป็นการแสดงถึงความเชื่อมั่นต่อ น้ำใจแห่งมิตรภาพในฐานะพี่น้องและความผูกพันสนับสนุนซึ่งกันและกันในการต่อสู้ศัตรูเดียวกันเพื่อปกป้องรักษาและก่อสร้างชาติ จากเนื้อหาเพลงสามชาติอินโดจีน ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองให้มีอธิปไตยทั้ง 3 ประเทศ การต่อสู้ในครั้งนี้เป็นความร่วมมือร่วมใจขับไล่ศัตรูต่างชาติ จนได้รับชัยชนะอย่างภาคภูมิใจ

สรุปผลจากการวิจัย

จากการศึกษาการขับเคลื่อนทางสังคม วัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว พบว่า บทเพลงสร้างชาติลาว จำนวนทั้ง 27 เพลง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครอง เนื่องจากประเทศลาวหรือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเหตุการณ์การต่อสู้จากการรุกรานของศัตรูทั้งฝรั่งเศส อเมริกา และการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองและสังคม จากระบอบประชาธิปไตยมาเป็นมาระบอบประชาธิปไตยประชาชนหรือแบบสังคมนิยม ภายใต้การนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เนื้อหาเพลงยังมีลักษณะปลุกใจให้ลุกขึ้นมา

ต่อผู้ เกิดความรักและความสามัคคี สร้างชาติตั้งคำขวัญว่า สันติภาพ เอกราช ประชาธิปไตย เอกภาพ วัฒนาถาวร ส่งผลให้ประเทศมีความสงบสุข เจริญรุ่งเรือง พบว่า บทเพลงสร้างชาติลาว ที่มีเนื้อหาการขับเคลื่อนทางสังคม วัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองของเพลงสร้างชาติลาว จำนวนทั้ง 27 เพลง อันเกี่ยวกับเหตุการณ์การต่อสู้จากการรุกรานของศัตรูทั้งฝรั่งเศส อเมริกา และการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองและสังคม จากระบอบประชาธิปไตยมาเป็นมาระบอบประชาธิปไตยประชาชนหรือแบบสังคมนิยม ภายใต้การนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เนื้อหาเพลงยังมีลักษณะปลุกใจให้ลุกขึ้นมาต่อสู้ เกิดความรักและสามัคคี สร้างชาติตั้งคำขวัญว่า สันติภาพ เอกราช ประชาธิปไตย เอกภาพ วัฒนาถาวร ส่งผลให้ประเทศมีความสงบสุข เจริญรุ่งเรือง จากเพลงสร้างชาติลาว จำนวนทั้ง 27 เพลง ผู้วิจัยได้เลือกมายกตัวอย่าง จำนวน 6 เพลง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองอย่างชัดเจนได้แก่ เพลงป่าไม้สดชื่น เพลงแดนแห่งอิสระ เพลงฮักเมืองลาว สายใจลาว-เวียด เพลงเมืองลาวใหม่มันเย็น และเพลงสามัคคี 3 ชาติอินโดจีน พบว่าเนื้อหาของบทเพลงแสดงออกถึงความรักชาติ การปลุกจิตสำนึกความสามัคคีของคนลาวทั้งชาติให้รักบ้านเกิดเมืองนอน รักเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ และความองอาจลุกขึ้นมาต่อสู้กับความเป็นเอกราช เสรีภาพ ขับไล่พวกศัตรูที่รุกราน

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ ที่พบว่าเนื้อหาของบทเพลงเกี่ยวกับการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองในเพลงสร้างชาติลาว จำนวนทั้ง 27 เพลง มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์การต่อสู้จากการรุกรานของศัตรูทั้งฝรั่งเศส อเมริกา และการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองและสังคมจากระบอบประชาธิปไตยมาเป็นมาระบอบประชาธิปไตยประชาชนหรือแบบสังคมนิยม ภายใต้การนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว นั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อค้นพบของ (กิตติธรรม กิตติธรรมกุล, 2551: บทคัดย่อ) ที่พบว่าการศึกษาชาติลาวในเพลงปฏิวัติมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางการเมืองของลาว ที่สะท้อนถึงความคิดในเรื่องชาติและบริบท

ของสังคมลาวในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างดี เพลงปฏิวัติยุคต่อต้านฝรั่งเศส เน้นเรื่องศัตรูของชาติในการสร้างสำนึกชาติศัตรูในบทเพลง คือ ฝรั่งเศสมีจุดประสงค์ต้องการปลุกระดมให้ประชาชนร่วมกันต่อสู้

นอกจากนี้ตัวอย่างเพลงสร้างชาติลาวที่ผู้วิจัยยกตัวอย่างมาจำนวน 6 เพลง ที่พบว่ามีความเนื้อหาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมเชิงการเมืองการปกครองอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการแสดงออกถึงความรักชาติ การปลุกจิตสำนึกความสามัคคีของคนลาวทั้งชาติให้รักบ้านเกิดเมืองนอน รักเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ และความองอาจลุกขึ้นมาต่อสู้กับความเป็นเอกราช เสรีภาพ ขับไล่พวกศัตรูที่รุกรานนั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อค้นพบของ (ประยูร ลิ้มสุข, 2555: 192) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาและความหมายเกี่ยวกับเพลงปฏิวัติที่พบว่าเนื้อหาเพลงได้แสดงถึงแนวคิด อุทิศการณ์ ความรักความสามัคคีกัน ศิลปวัฒนธรรม สภาพสังคมการเมืองและวิถีการต่อสู้ โดยการนำของพรรคประชาชนประชาธิปไตยประชาชนลาว จนได้รับชัยชนะ และได้รับเอกรา มีการปกครองเป็นแบบสังคมนิยม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพลงลาวทั้ง เพลงลาวเดิม เพลงลาวสะไหม เพลงบ้านนา เพลงปฏิวัติ เพลงลาวใหม่ ในด้านสังคมวัฒนธรรม แต่ละด้าน และศึกษาลักษณะการรวมกลุ่ม ศาสนาประเพณีพิธีกรรม อาชีพการงาน และนิเวศวัฒนธรรม
2. ควรมีการศึกษาวิจัยลักษณะการเปรียบเทียบบทเพลงไทยและบทเพลงลาว เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ทางด้านสังคมวัฒนธรรมของไทย-ลาว

เอกสารอ้างอิง

- กิตยุมม์ กิตติธรรมสกุล. (2551). การสร้างสำนึกความเป็นชาติผ่านเพลงปฏิวัติลาวตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2542). การวิจัยทางมานุษยวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทอน ทัมมะเทโว. (2547). ลวมเพลงลาว 1991 เพงดั่งในอะติดและปะจจุบัน. เวียงจัน: วิชาหะกิดโฮงพิมพ์ศึกษา.
- จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2552). สังคมวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไซพอน สันทะลาด. (2544). ฮวบฮวมเพงม่วน. เวียงจัน: ป้อมแห่งลัดลาว.
- ดรรารัตน์ เมตตาริกานนท์. (2557, พฤษภาคม-สิงหาคม). ความสัมพันธ์ลาว-เวียดนาม: มองผ่านทวารอาสาสมัครเวียดนามในลาว (ช่วงก่อน ค.ศ.1975). วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง. 10 (2): 24.
- บัวแก้ว จะเลินลั้งสี. (2536). การปฏิวัติลาวและวรรณคดีปฏิวัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เวียงจัน: จำหน่ายหนังสือแห่งรัฐสปป. ลาว.
- บุญทะนอง ชมไซผน และคณะ. (2553). เวียงจันทน์ 450 ปี. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ประยูร ลิ้มสุข. (2555). บทเพลงปฏิวัติในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎกบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปอแสงคำ วงดาลา และคณะ. (2009). วันนะคะตีสลาว. เวียงจัน: สึกสาเหวียดนาม.
- ไม้จัน (นามสมมติ). (2557). ซับ ล้า เพลงลาว มาจากไหน?. กรุงเทพฯ: ทางอีสาน.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2545). การศึกษาสังคมและวัฒนธรรม: แนวคิด วิธีวิทยา และทฤษฎี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: อมรินทร์ก๊อปปี้.
- สุนทร โทธิสาร. (2558). ประวัติศาสตร์ลาว. ขอนแก่น: กองทุนผลิตตำราคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หอสมุดแห่งชาติ. (2008). เพลงลาวร่วมสะไหม. เวียงจัน: ดวงมากานพิมพ์.